

NOTAT

Dato 27.08.16

Holger Schildt Knudsen

Tel. +45 7841 2039

holknu@rm.dk

J.nr.: 1-31-72-54-07

Vurdering af den ortopædkirurgiske kapacitet i Region Midtjylland

I forbindelse med vedtagelsen af Sparplan 2015-19 fremgår det af hensigtserklæring J, som omhandler ortopædkirurgi:

“Der laves en samlet vurdering af kapaciteten inden for området, herunder med fokus på arbejdsdelingen mellem akuthospitalerne og Center for Planlagt Kirurgi.”

Vurdering af den ortopædkirurgiske kapacitet i Region Midtjylland

Side 1

Der er set på følgende tre indikatorer for kapaciteten i Region Midtjylland indenfor ortopædkirurgien:

- I. Antallet af operationer udført af private leverandører på borgere fra Region Midtjylland
- II. Opfyldelse af udrednings- og behandlingsretten
- III. Ventetider i Region Midtjylland i forhold til øvrige regioner

Det kan oplyses, at antallet af henvisninger til de ortopædkirurgiske afdelinger er steget gennem årene. I 2014 blev der henvist 63.545 borgere til afdelingerne, og i 2015 var dette tal steget til 67.010 borgere

I.: Antal operationer udført af private leverandører på borgere fra Region Midtjylland

Nedenstående tabel 1 viser udviklingen i antallet af ortopædkirurgiske operationer udført på borgere fra Region Midtjylland i perioden fra 2011 til 2016.

Tabel 1: Udvikling i antal operationer i perioden 2011-15					
Type/År	2011	2012	2013	2014	2015
Knæ	223	227	91	42	8
Skulder/albue	716	705	791	749	225
Ryg (inkl. lænd og nakke)	178	169	361	307	467
I alt	1117	1101	1243	1098	700

Siden 2013 er antallet af operationer udført af private leverandører på borgere fra Region Midtjylland faldet med 43,7 %.

Udviklingen ser – på baggrund af foreløbige opgørelser af aktiviteten i 2016 – ud til at fortsætte.

Budgetansvaret for forbruget i det private er inden for ortopædkirurgien blevet decentraliseret til hospitalerne, hvilket kan være en medvirkende årsag til at aktiviteten i det private er faldet.

De foreløbige tal for 2016 indikere også, at antallet af rygoperationer i det private falder, selvom der til og med 2015 ellers har været en stigning i antallet af operationer i det private på dette område.

Der er fokus på rygoperationerne, og der arbejdes fortsat på at udvide kapaciteten. Der er således iværksat initiativer med henblik på at få uddannet flere rykirurger. Samtidig blev der i forbindelse med SPAR 15-19 sat fokus på – på patientens præmisser – at nedbringe antallet af rygoperationer ved med dialog at tilbyde andre løsninger for borgerne end operation.

Der blev som tidligere nævnt henvist 67.010 borgere til de ortopædkirurgiske afdelinger i Region Midtjylland i 2015. Langt de fleste af disse bliver afsluttet enten efter den første kontakt med en udredning eller efter flere kontakter med udredning og operation eller anden behandling. I 2015 blev 700 borgere afsluttet med operation i det private, hvilket svarer til omkring 1 %, af de borgere som blev henvist.

II.: Opfyldelse af Udrednings- og behandlingsretten

Udredningsretten indebærer, at alle somatiske patienter inden for 30 dage efter, at henvisningen er modtaget på et af regionens hospitaler, skal være udredt eller sygdom afkræftet, såfremt det er fagligt muligt.

Behandlingsretten indebærer, at efter udredning af patienten, skal patienten inden for senest 60 dage være i behandling. Ved "alvorlig sygdom" skal behandlingen være påbegyndt senest 30 dage efter udredning. Det er visiterende læge, som vurderer, om patienten har en "Alvorlig sygdom", og det er en vurdering, som bygger på en helhedsvurdering af patientens situation og ikke alene patientens diagnose.

Fra den 1. oktober 2016 vil behandlingsretten ikke være differentieret, idet alle skal i behandling inden for 30 dage.

Nedenstående tabel 2 og tabel 3 er opdaterede tabeller af tabeller, som tidligere har været forelagt Forretningsudvalget.

	2016/1	2016/2	2016/3	2016/4	2016/5	2016/6
Hospitalsenheden Horsens	68.3 %	76,1 %	80,6 %	66,1 %	51,4 %	59,5 %
Aarhus Universitetshospital	68.8 %	87,4 %	88,2 %	79,7 %	75,3 %	81,8 %
Hospitalsenhed Midt	77.0 %	81,5 %	88,5 %	83,1 %	86,1 %	85,5 %
Hospitalsenheden Vest	82.9 %	84,9 %	78,9 %	84,1 %	86,2 %	87,0 %
Regionshospitalet Randers	86.4 %	87,5 %	89,2 %	79,4 %	87,0 %	89,8 %
Total for ortopædkirurgien	76.8 %	83,1 %	86,0 %	79,9 %	79,2 %	81,7 %

Tabel 2 viser, at de fleste hospitaler er godt på vej til at udrede 90 % af de ortopædkirurgiske patienter inden for 30 dage. Der er i andet kvartal en lidt lavere opfyldelse af kravene til udredning end det er tilfældet i første kvartal af året.

Tabel 3 viser overholdelsen, når man fratrukker de patienter, som selv vælger at vente på udredning, eller hvor der er faglige årsager til at udredningen ikke kan færdiggøres. Korrektionen foretages, fordi udredningsretten ifølge lovgivningen er overholdt, når det er disse årsager, der er skyld i, at udredningen ikke færdiggøres inden for 30 dage. De patienter som vælger at vente har fået et alternativt tilbud enten privat eller på et offentligt sygehus, som de ikke har taget imod. Der er stadig ikke en opfyldelse på 90 %. Der er dog stor fokus på at sikre målopfyldelsen.

Tabel 3: Andel patienter udredt inden for 30 dage inden for ortopædkirurgien korrigeret for faglige årsager samt patienter, der vælger at vente		
Enhed	Maj	Juni
Hospitalsenheden Horsens	80,0 %	83,1 %
Aarhus Universitetshospital	76,6 %	83,1 %
Hospitalsenhed Midt	90,5 %	86,9 %
Hospitalsenheden Vest	98,4 %	94,0 %
Regionshospitalet Randers	87,1 %	89,9 %
I alt	86,8%	86,9%

Tabel 4 viser antallet af patienter behandlet, og i hvilket omfang de er behandlet inden for de fastsatte tidsrum i forhold til behandlingsretten. Tallene i nedenstående tabel er ikke – som det var tilfældet ved tabel 3 – korrigeret for de patienter, som selv vælger at udsætte behandlingen, eller hvor behandlingen af faglige årsager ikke kan gennemføres inden for det fastsatte tidsrum.

Tabel 4: Opfyldelse af behandlingsretten ortopædkirurgi, samlet Region Midtjylland								
	Behandlingsret – generelt		Behandlingsret - Inden 60 dage		Heraf inden for 30 dage		Alvorlig sygdom (Behandling inden 30 dage)	
	antal	% opfyldt	antal	% opfyldt	antal	% opfyldt	antal	% opfyldt
okt-15	3.477	91.2%	3.130	92.2%	2.315	60.7%	347	83.2%
nov-15	3.657	89.4%	3.286	91.3%	2.344	57.3%	371	75.6%
dec-15	2.227	89.2%	2.045	90.1%	1.597	63.9%	182	79.8%
jan-16	2.546	89.4%	2.373	90.1%	1.562	54.8%	173	80.8%
feb-16	2.450	89.4%	2.267	89.6%	1.757	64.1%	183	87.6%
mar-16	2.396	90.2%	2.241	90.7%	1.675	63.1%	155	84.2%
apr-16	2.658	89.7%	2.468	90.4%	1.843	62.2%	190	82.3%
maj-16	2.561	88.9%	2.422	88.9%	1.902	66.0%	139	88.5%
jun-16	2.882	91.8%	2.597	91.9%	2.205	70.2%	285	91.1%

Data fra BI-portalen august 2016

Første søjle – "Behandlingsretten generelt" – viser, at de ortopædkirurgiske afdelinger opnår at behandle patienterne i omkring 90 % af tilfældene inden for den fastsatte tid. Servicemålet er 90 %.

Ses der nærmere på tallene, så viser det sig, at langt størstedelen af de ortopædkirurgiske patienter ud fra en lægefaglig vurdering ikke vurderes til at have en "alvorlig sygdom", som skal behandles inden for 30 dage. Det er således kun omkring 8,4 % af de ortopædkirurgiske patienter, som vurderes til at have alvorlig sygdom.

Af de patienter, som ikke vurderes til at have "alvorlig sygdom", er det over 90 %, som behandles inden for de fastsatte 60 dage. Heraf er omkring 60 % behandlet inden for 30 dage.

I forhold til lovændringen som træder i kraft per 1. oktober 2016 har der været udfordringer, men der er fortsat opmærksomhed herpå. Hospitalerne har fået ressourcer til opgaven og har sat initiativer i værk med henblik på at være klar til at opfylde kravet om 30 dages behandlingsret kontinuerligt fra 1. oktober 2016

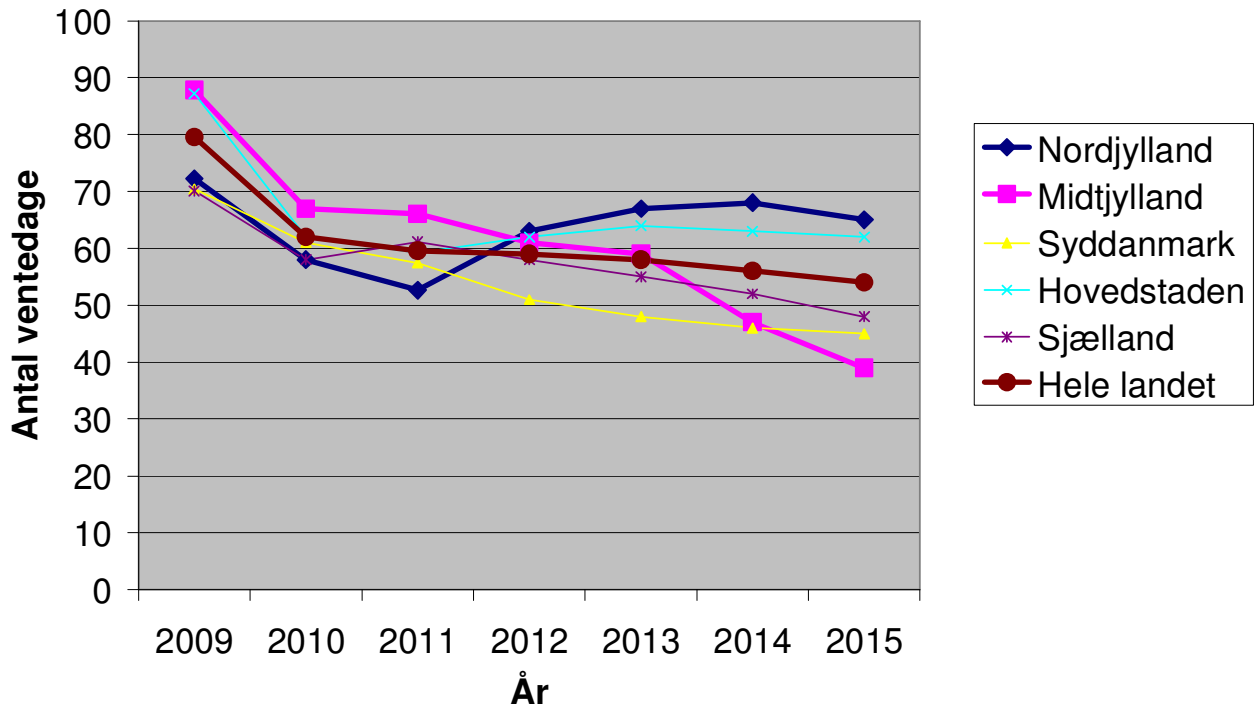
Af de patienter som vurderes til at have "alvorlig sygdom", og som derfor skal behandles inden for 30 dage, har målopfyldelsen ikke været helt så høj. Det har de seneste måneder rettet sig betragteligt. Der er samtidig tale om et begrænset antal patienter – i juni 2016 er det således cirka 25 patienter, som ikke er behandlet inden for den fastsatte tid på 30 dage.

III: Ventetider i Region Midtjylland i forhold til øvrige regioner

Sundhedsdatastyrelsen har gennem årene opgjort ventetiderne på tværs af landet inden for en række specialer.

Figur 1 viser, hvorledes den erfarede ventetid til operation over tid har udviklet sig for operationsgruppen "bevægeapparatet".

Figur 1: Gennemsnitlig erfaret ventetid i operationsgruppen Bevægeapparatet

Den erfarede ventetid er en bagudrettet opgørelse over den ventetid, som patienterne i gennemsnit har haft, og "bevægeapparatet" dækker over:

- ryg og hals
- skulder og overarm
- albue og underarm
- håndled og hånd
- bækken
- hofte og lår
- knæ og underben
- ankel og fod

Det fremgår, at ventetidsudviklingen har været positiv for hele landet som helhed og Region Midtjylland i særdeleshed. I 2009 var den gennemsnitlige ventetid på operation således på 88 dage i Region Midtjylland – og den længste i landet, hvilket i 2015 er faldet til i gennemsnit 39 dage – hvilket er den korteste gennemsnitlige ventetid i landet.

Der er tale om ventetiden til operation og ikke til undersøgelse eller udredning. Dette betyder, at patienten inden for de i gennemsnit 39 dage er blevet udredt og opereret. En del patienter bliver afsluttet uden operation.

Arbejdsdelingen mellem Akuthospitalerne og Center for Planlagt Kirurgi

I forbindelse med udarbejdelsen af ansøgningen til Sundhedsstyrelsen til specialeplanen blev der set nærmere på placeringen af højtspecialiserede funktioner og regionsfunktioner inden for

ortopædkirurgien. I den sammenhæng blev det også foretaget en vurdering af arbejdsfordelingen mellem akuthospitalerne og Center for Planlagt Kirurgi.

Inden for ortopædkirurgien er der to gældende principper:

- hospitalerne dækker i videst muligt omfang deres eget optageområde
- der er fælles visitation på de patienter, som det lokale hospital ikke kan behandle rettidigt i forhold til patienternes rettigheder

Alle hospitalerne har ikke den nødvendige kapacitet inden for alle subspecialer. Derfor sendes de henvisninger, som det enkelte hospital ikke kan håndtere inden for de fastsatte tidsgrænser, videre til den fælles visitation.

I den fælles visitation kan de øvrige hospitaler tilbyde de patienter, de har kompetence og kapacitet til at varetage, udredning eller behandling. Således varetager Hospitalsenhed Vest en stor del af den håndkirurgiske aktivitet for hele regionen. Dette gør de fordi, de har ansat relativt mange ortopædkirurgiske læger, som har specialiseret sig i håndkirurgi.

Center for Planlagt kirurgi fungerer som bagstopper for den fælles visitation. Dette betyder, at de patienter som ikke kan komme til rettidigt hos de øvrige hospitaler, skal Center for Planlagt kirurgi udrede/behandle.

Med den fælles visitation får alle patienter et tilbud, således at deres rettigheder varetages – dette bliver i enkelte tilfælde med et tilbud om udvidet frit sygehusvalg. Sammenholdt med det begrænsede antal patienter, som videre visiteres til behandling i den private sektor, er det vurderingen, at den nuværende arbejdsfordeling virker godt, og der ikke er behov for justeringer mellem hospitalerne.

I forbindelse med udarbejdelsen af ansøgningen til Sundhedsstyrelsen til specialeplanen var vurderingen ligeledes, at fordelingen af regionsfunktioner og højtspecialiserede funktioner inden for ortopædkirurgien i Region Midtjylland var god og der ikke var behov for justeringer mellem hospitalerne. Det er dog muligt, at Sundhedsstyrelsen giver enkelte af de ortopædkirurgiske funktioner til færre hospitaler i Region Midtjylland end tidligere. Der kan så blive behov for at vælge mellem de nuværende godkendte hospitaler. Regionsrådet vil i så fald få det forelagt til beslutning.

Konklusion

Faldet i forbruget af den private sektor inden for ortopædkirurgien, og det deraf relative lave forbrug i det private, viser at kapaciteten på de ortopædkirurgiske afdelinger i Region Midtjylland er passende.

Dette underbygges af, at måltallet for behandlingsretten på 90 % opfyldes, og 90 % af borgerne behandles inden behandlingsrettens fastsatte regler inden for ortopædkirurgien. Der er fokus på den lovændring, som træder i kraft 1. oktober 2016, hvor borgerne skal udredes og behandles inden for 30 dage.

Hospitalerne har fået tilført midler med henblik på at være klar til de nye krav, som kommer i forbindelse med lovændringen 1. oktober 2016, og de er godt på vej mod en opfyldelse af kravene.

Tal fra Sundhedsdatastyrelsen viser, at Region Midtjylland har været en positiv udvikling i forhold til at nedbringe ventetiderne inden for ortopædkirurgien. Tallene fra Sundhedsdatastyrelsen viser også, at - i forhold til landets øvrige regioner har - Region Midtjylland i dag de korteste ventetider i landet på området.

I forhold til organiseringen og fordelingen af arbejdsopgaverne inden for ortopædkirurgien er det vurderingen, at der er en hensigtsmæssig organisering og fordeling af opgaver af opgaver.